

DIPLOMOVÁ PRÁCE

CHRÁM TŘÍ NÁBOŽENSTVÍ

(KOSTEL, SYNAGOGA, MEŠITA
POD JEDNOU STŘECHOU)

BcA. PETR SIEDLACZEK

ATELIÉR ENVIRONMENTAL DESIGN

TECHNICKÁ UNIVERZITA LIBEREC

2.ROČNÍK MAGISTER. STUDIA

KVĚTEN 2012

Úvod

Téma

Geometrizable

Prostor demonstrováný v prostoru

Měřítko nekonečna

Ocel a železobeton, stavba o věčnosti

Kontext

„Kompletace náboženství“ = dobro a zlo

Statistika

Rešerše

Citace

Chrám tří náboženství

Kostel, Synagoga, Mešita pod jednou střechou..

Jedná se o ideové řešení spojení tří pilířů - náboženství vycházejících ze Starého zákona. Koncepce pozoruje souvislosti, podobnosti jednotlivých náboženských ideologií a vytváří pro ně společné alegorické prostředí. Vzniká objekt s ambicí symbolu míru a tolerance pro třetí tisíciletí.

Na projekt je možné nahlížet ve dvou rovinách: téma spojení hovoří o určité společenské vyspělosti člověka, kdy se tak snažím naznačit, že jmenované archetypy lze již vnímat jako projev určitého rituálu a tradicionalismu, ale již nemohou své myšlenky šířit s agresí, již nepředstavují rozličné klany, nejsou výpravami svých pravd – spíše se z nich staly pomníky, muzea plná ikonografií popisujících příběh – každá svým jazykem, ve svém kabátku, ale vzájemně o sobě vědí, přiznávají se, respektují se. Druhá rovina - spíše obrazová - umírněně podporuje parafráze daných názorů – není v rozporu s první názorovou, ale snaží se lépe scénickým způsobem poukázat typizované, ale již stylizované, prostředí jednotlivých motivů. Aby tak byla pro věřící přístupnější a zároveň mohla naplňovat programy, jež člověku mohou pojmenovávat jednotlivé fáze života, nebo jež mohou v potřebných situacích charitativně, či edukativně reagovat.

Pointu objektu vytváří tři drážky

Geometrize – asymptoty, z nichž každá vybíhá z objektu zasvěcenému jedné náboženské ideologii. Každá zde startuje a vybíhá vstříc nekonečnu, je však směřována – všechny tři se v jednom budoucím okamžiku setkají. Čas je měřítkem pro pochopení. Celý život člověka nestačí na pochopení otázky boha. Přímký metaforizují pochopení jednoty, deklarují touhu po harmonii a s ní spojený mír. Naznačují, že bázeň vytváří náboženské motivy.

Tři přímký, tři entity, které se v jednom budoucím okamžiku spojí. Průsečík množin ve zdánlivém nekonečnu. Nekonečno jako jsoucno. Spojení do jednoho bodu lze chápat jako spojení v jednotu, cestu za světlem, pochopením, bohem..

Prostor demonstrováný v prostoru

Tento princip asymptot vytváří téma projektu, chová se spíše transcendentálně, než jako architektonické zadání. Nicméně jsem se nevyhnul skutečnosti věc vizuálně demonstrovat. Koncepční pojetí je uplatňováno spíše scénograficky. Odosobnění od současného sociálního vnímání dovolilo zabývat se myšlenkou sdružení. Nutné rozměrové definice jsou založeny na numerologických principech. Například celková výška objektu – 45 m – $4+5=9$, což je číslo duchovní harmonie, tedy střešní rovina, jež spojuje všechny tři náboženské pilíře, představuje duchovní úroveň, alegorizuje nadpozemský ráj.

Měřítko nekonečna

Objem objektu, jež by měl symbolizovat věčnost, moudrost, víru, se projevuje nepoměrově k lidskému měřítku, byla zde nutná potřeba vytvořit dojem převyšování lidského chápání, tendence ohromovat je zde ale potlačena – objekt se chová ostře, konstrukčně, snaží se zejména naplnit potřebné asociace a reagovat jen na nejnütnější potřeby účastníků. Určitou „fyzikálnost“ architektonické scény jsem jako autor musel subjektivně pojmenovat. Konkrétní formy, objemová tvarosloví však přísně vychází z potřeb konkrétních režimů, či významových pojetí, jak stylizací náboženských motivů, tak jejich alegorických obsahů.

Konkrétní tři objekty – každý se vizuálně projevuje na základě stylizací konvenčních forem jednotlivých náboženských motivů. Jak z hlediska exteriéru, tak vnitřní uspořádání, byť stylizací, ale

uctivě chce dodržet rituály provozované jednotlivými postoji, aby tak nabídl současné uchopení tak vzdálené představy sdružení.

Kostel – uspořádání: vstup ze západu, východní hlavní stěna s dominantním symbolem kříže, před ní oltář. Mezera tvořící kříž přináší do prostoru rovněž světlo, což vytváří až mystickou atmosféru. Na vertikální mezeru navazuje drážka – žlábek v podlaze, jež rozděluje oltář na dvě poloviny. Žlábek končí s hranou oltáře a míří ven na východ podestou celého objektu až k vodě. Často se v něm tedy při přílivu objeví voda. Tento žlábkový princip se opakuje i v dalších dvou náboženských objektech. Žlábků představují zmiňované asymptoty, jež společným směřováním dojdou do stejného bodu - pravdy. Vstup probíhá v západní stěně, hned při příchodu vítá věřící stupínek se třemi schody a nádobou na svěcenou vodu (*aqua benedicta*, *aqua lustralis*). Oltář, nádoba se schůdky, i sezení je součástí podlahy – jde o to vyvolat dojem jednotného masivního reliéfu z alabastru.

Synagoga – krychle zasazená vrcholem dolů, vytočena, tak aby v perspektivním pohledu v odstupu několika metrů v horizontu očí pozorovatele vytvořila vystupujícími vrcholy šesticípou hvězdu. Židovský symbol vznikl překrytím dvou rovnostranných trojúhelníků – alegorizuje spojení muže a ženy. Vrchol zapuštěný do podlahy se v prostoru objektu projevuje schodištěm do vybrané půdorysné třetiny – vytváří hlubinný prostor pro kantora – zpěváka – vychází z židovského pravidla: zpívané žalmy znějí z prostoru pod úrovní povrchu – tedy z hlubiny. V prostoru je pak bima – vyvýšené pódium pro vystavení svitku Tóry. Jemný závoj v prostoru představuje chrámovou oponu (parochet), jež oddělovala svatyni od velesvatyně – v mém případě náznakově odděluje prostor pro muže a ženy, reakce na dřívější pravidlo oddělení žen od mužů – dnes u ortodoxních stále dodržovanou. Prosklení horního vrcholu krychle symbolizuje „stálé světlo“. Vybavení pro usazení věřících vytvořeno ve střídavém pojetí dřevěného nábytku – surové světlé dřevo, složeno bez pomoci hřebíků – navazují tak na židovské tradice pohřbívání. Východní stěnou vstupuje drážka – asymptota.

Mešita – kruhový půdorys, z charakteristických prvků mešit zůstává již pouze kopule jako nejvýraznější prvek. V jejím středu se nachází otvor nesoucí světlo do celého prostoru mešity. Kaskádovité kruhové hlediště se strukturou tkaniny zobrazující ornamenty a pravidelné dekory s islámskou terminologií. Východní stěnou rovněž vstupuje vertikální mezeru navazující na žlábek v podlaze.

Kontext

Usazení na moře. Voda jako nehmotný netknutý charakter. Alegorizuje měřítko času a prostoru. Jako fata morgana, zjevení. Otevřenost, volnost rozlehlého prostranství mořské roviny hovoří o svobodě, o nemožnosti si podvolit přírodní element. Připomíná skutečnost, že nemateriálně hraje větší roli.

Svaté město Jeruzalém – město 3 náboženství

Nejvhodnějším zázemím pro ukotvení tohoto ideologického konceptu je město Jeruzalém – nazývané městem tří náboženství, neboť právě zde vznikly základy pro všechny tři náboženské názory.

Ocel a železobeton, stavba o věčnosti

Potřeba myšlenku vizuálně představit mě svedla k současnému pojetí z materiálů, které považuji za nadčasové. Beton jako nástroj pro zhmotňování myšlenek, lze jej tvarovat, je dostupný a praktický. Premisou této úvahy je fakt, že již ve starém Egyptě v období „zeptepi po potopě světa“ se pro stavbu používaly gigantické kamenné bloky – jednalo se o umělý kámen na bázi betonu, tzv. geopolymery. Stavby se dochovaly až dodnes.

„Kompletace náboženství“ = dobro a zlo

Každý je originál, ale letíme v hejnu. Lidská potřeba kamsi patřit je zde definována rozdělením do tří odlišných objektů dle náboženské příslušnosti. Objemově se všechny chovají stejně – deklarují rovnost. Vše zastřešuje společná střecha – zahrada pro všechny. Tato skutečnost poukazuje na Starý zákon, z něhož všechny tři víry vycházejí. Objekt je jakousi alegorií příběhu ze Starého zákona. Pravidla stejná pro všechny, správné prožití pozemské cesty nás může přivést do ráje – střešní zahrady, nebo v opačném případě do podzemí – labyrint pekla.

Úrovně ve třech patrech a jejich význam

Labyrint pekla – prázdnota, bezvýchodné bloudění

Životní cesta – putování za věděním, alegorie života jako cesty za poznáním, za světlem=bohem, tři pilíře náboženských ideologií, jednotlivé rozličné formy jsou posuzovány - hledání odchylek, potřeba se zařadit, hejno

Zahrada – ráj – harmonie, jednotnost, lehkost, vše je poznáno již netřeba srovnávat

Tunel s eskalátory - tunel za světlem – symbolika transformace tělesné substance

Trojice – tři – trojúhelník

Tři úrovně - dimenze vycházející ze Starého zákona, tři objekty – tři náboženství, tři asymptoty spojující se v jeden bod – vzniká trojúhelník, jež představuje základní rovnici:

otec + matka = dítě, polygony rovnostranného trojúhelníku - božská forma

Statistika:

Počty věřících v hlavních světových náboženstvích

Nejvíce lidí se dnes hlásí ke křesťanství, následuje islám a hinduismus. Někteří muslimové však tvrdí, že praktikujících muslimů je více, než praktikujících křesťanů. To je však velmi relativní a teoretická otázka, která je úzce spojená s chápáním a používáním termínů apod. Více než miliarda lidí se s žádným náboženstvím neztotožňuje. Následující tabulka je přibližná a udává základní informace o největších náboženstvích světa.

Jméno skupiny	Název náboženství	Odhadovaný počet stoupenců	Doba vzniku	Hlavní oblasti výskytu
Abrahámovská náboženství 3,4 miliardy	Křesťanství	2,1 miliardy	1. století	Celosvětové rozšíření kromě severozápadní Afriky, Arabského poloostrova a některých částí střední, východní a jihovýchodní Asie
	Islám	1,5 miliardy	7. století	Střední východ, severní Afrika, střední a jižní Asie, západní a východní Afrika, Indický subkontinent, Rusko, Čína, Balkán
	Judaismus	14 milionů	Doba železná	Izrael, USA, Evropa
	Bahá'í	7 miliónů	19. století	Celosvětové rozšíření bez hlavních center výskytu
	Mandejci, Samaritáni, Drúzové	20 000, 700, 800 000		Blízký východ
	Rastafariánství			20. stol. Jamajka
Jezídismus		500 000	neznámá	severní Irák
Indická náboženství 1,4 miliardy	Hinduismus	900 milionů	neznámá	Indický subkontinent, Fidži, Guyana a Mauricius
	Buddhismus	376 milionů	5. století př. n. l.	Indický subkontinent, střední, východní a jižní část Asie, Japonsko, oblast Indočíny, a některé ruské regiony
	Sikhismus	23 milionů	16. století	Indie, Pákistán, Afrika, Kanada, USA, Spojené království

	Džinismus	4,2 milionů	doba železná	Indie a východní Afrika
	Taoismus	neznámá	Období Jara a Podzimu	Čína a čínské diaspory
	Konfucianismus	neznámá	Období Jara a Podzimu	Čína, Korea, Vietnam a čínské a vietnamské diaspory
Východoasijská náboženství 500 milionů	Šintoismus	4 miliony	neznámá	Japonsko
	Caodeismus	1-2 miliony	1925	Vietnam
	Čchondogjo	1,13 milionů	1812	Korea
	Yiguandao	1-2 miliony	okolo 1900	Taiwan
	Tradiční čínské náboženství	394 milionů	neznámá	Čína
Etnická/domorodá 400 milionů	Původní americká náboženství		neznámá	Amerika
	Tradiční africká náboženství a diaspory	100 milionů	neznámá	Afrika, Amerika
Náboženství australských domorodců			neznámá	Austrálie

Rešerše:

Kostely:

Axel Schultes, Crematorium, Berlin
BNKR Arquitectura, Sunset Chapel, Acapulco
David Chipperfield, St Michele Cemetery, Venice, Italy
JSA, Mortensrud church, Oslo
Kunze Seeholzer, St. Benedikt Chapel, Kolbermoor, Germany
Lassila Hirvilamm, Kuokkala Church, Jyväskylä, Finland
Mario Botta, kaple na Monte Tamaro, Swiss
Marlon Blackwell, The Saint Nicholas Eastern Orthodox Church, Arkansas
Pedro Dias, Family Tomb in the Açor Mountains, Monte Frio, Arganil, Portugal
Peter Zumthor, Brother Klaus Chapel, Mechernich-Wachendorf, Germany
Peter Zumthor, Saint Benedict Chapel, Sumvitg, Graubünden, Swiss 1985-88
Richard Meier, Church of 2000, Tor Tre Teste, Rome, Italy 1996-2003
S.M.A.O, Chapel in Villeaceron, Almadén, Ciudad Real, Spain 2001
Tadao Ando, Chapel on Mount Rokko, Kobe-shi 1986
Tadao Ando, Church of the Light, Osaka, Japan 1989
Tadao Ando, The water temple
Tempeliuukio Church, Helsinki
Takashima Castle, Yatsugatake Museum, & Risonare
Architecture studio, Church Paris, France
Busmann Haberer Alte Synagoge Wupertal
Ronnie Tallon, Tulach a't Solais monument, Wexford, Irish
Arne Quinze, The Sequence Brussels, Belgium
Baubotanik
Square Depression by Bruce Nauman Snohetta, Tverrfjellhytta Pavilion, Norway
La Villette
Qinhuangdao Red Ribbon Park, Qinhuangdao City, Hebei Province, China

Mešity:

Mešita Et'hem beu v Tiraně - pohled na Mihráb
Mešita Líbye Tripolis
Minarety při mešitě Aswan v Egyptě
Mešita s centrální kopulí v Jakartě
Mešita s ívánem Dílí
Interiér hypostylové mešity, Cordóba
Hagia Sophia, Istanbul
Moderní mešita v Islamabádu
Zdobená měšita v Samarkandu
Káhirská mešita hypostylového typu
Mešita Lady zaynab, Sýrie
Mešita v Medíně a v Al-Aqsa
Ka'ba

Synagogy:

Bejt ha-midraš Ger
Belz Beis ha-midraš ha-gadol v Kirjat Belz v Jeruzalémě
Temple Emanu-El v New Yorku.
Velká synagoga v Budapešti v ulici Dohány.
Velká synagoga v Plzni.
Pražská Staronová synagoga.

Citace:

Immanuel Kant

Gottfried Wilhelm von Leibniz

Monády

Theodicea

Robert Fulghum

fejtony

Wikipedia

www.wikipedia.cz. org

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Me%C5%A1ita>

dokument BBC Okem boha Hóra

videoprezentace – ukázky z filmu Baraka

Pojmy:

Entita (z latinského *entitas*, *ens* – bytost, jsoucí) může být: podstata dané věci, jsoucnost; základní objekt zkoumání, jako částice, jádro, atom apod

Asymptota (asymptotická přímka) křivky je taková přímka, jejíž vzdálenost od křivky se s rostoucí souřadnicí limitně zmenšuje.